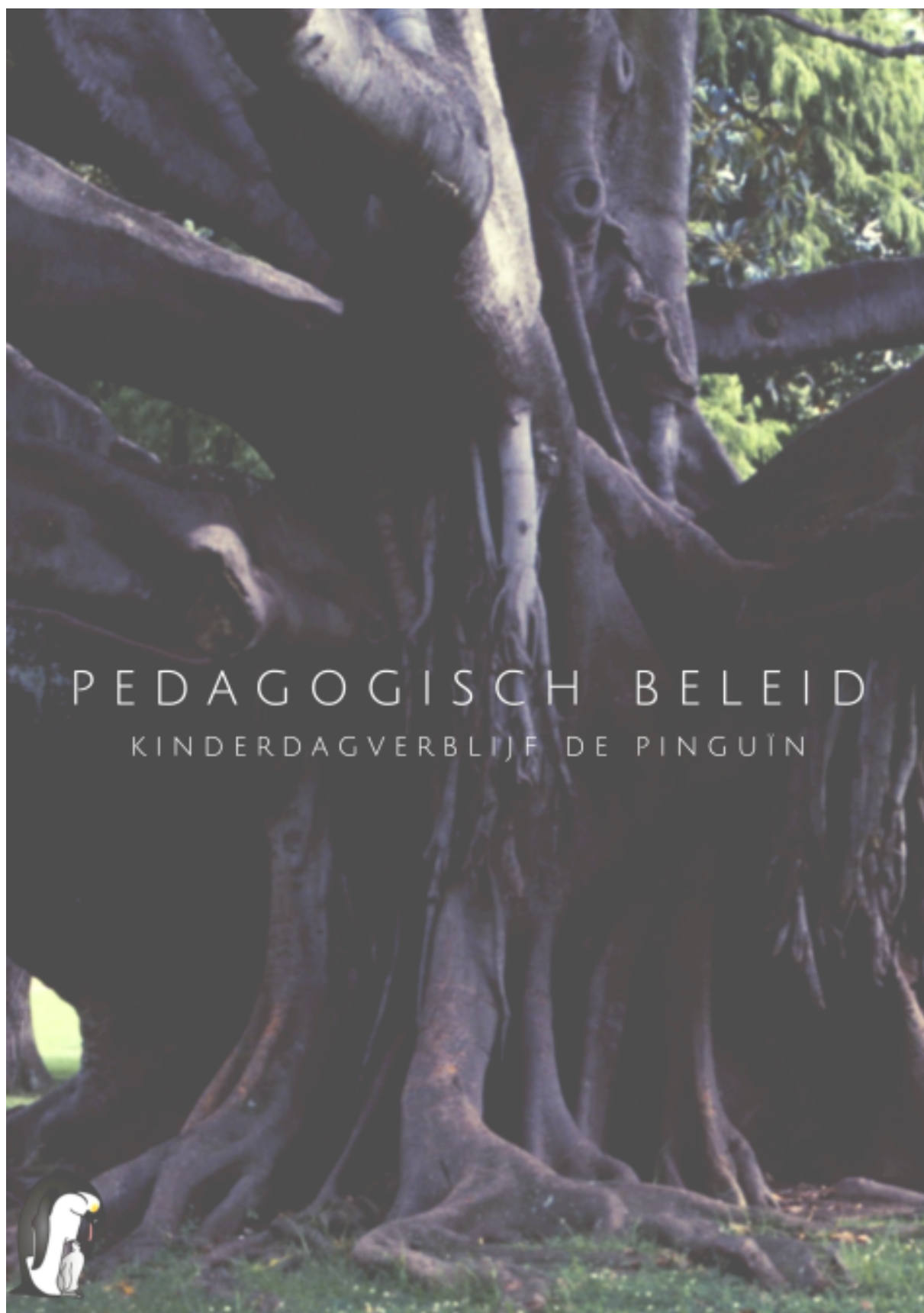

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
1. Inleiding	4
2. De kleur van de locatie	5
3. Beschrijving van de locatie	6
4. Randvoorwaarden	7
4.1 Groepsindeling	7
4.2 Beroepskracht -kind ratio (BKR)	8
4.3 Ons team	8
4.4 3-uurs regeling	11
4.5 Het welbevinden van de kinderen in relatie tot de BKR	12
4.6 Ruildagen en extra dag	13
4.7 Verlaten stamgroep	14
4.8 Wenbeleid en afscheid van een kind	14
4.9 Ophalen door derden	15
4.10 Afmelden van kinderen	16
5. Middelen	16
5.1 Dagindeling	16
5.2 Richtlijn voeding	17
5.3 Materialen Aanbod	18
5.4 Observatiemethode	20
6. Pedagogisch handelen	20
6.1 Basiscompetenties	20
Opvoedingsdoel 1: zorg dragen voor de emotionele veiligheid	21
Opvoedingsdoel 2: het stimuleren van de persoonlijke competentie	22
Opvoedingsdoel 3: het stimuleren van de sociale competentie	25
Opvoedingsdoel 4: kinderen gelegenheid bieden om zich waarden, normen en cultuur van de samenleving eigen te maken.	27
6.2 De interactievaardigheden	28
Basale interactievaardigheden	29
Educatieve interactievaardigheden	30
6.5 Pedagogisch handelen bij het slaapritueel	31
6.6 Afspraken, rituelen en pedagogisch handelen bij spelen	32
6.7 Mediagebruik	33
6.8 Waarden en normen m.b.t. taalgebruik	33

6.9 Seksualiteit en intimiteit	34
6.10 Zorgkinderen	35
7. Samenwerking met ouders	36
7.1 Oudercontacten	36
7.2 Een verwijzing naar de protocollen die gebruikt worden	36
7.3 Klachtenregeling	36

1. Inleiding

Voor u ligt het pedagogisch beleidsplan van kinderdagverblijf (KDV) De Pinguïn. In dit plan beschrijven we hoe we binnen onze dagelijkse praktijk invulling geven aan het pedagogisch beleid.

Het pedagogisch beleidsplan is een levend document. Dat betekent dat we als organisatie meegroeien met de tijd en ontwikkelingen op pedagogisch gebied blijven volgen. Door middel van trainingen en overlegmomenten zorgen we ervoor dat het beleid breed wordt gedragen binnen het team en dat het een bron van inspiratie blijft voor iedereen die ermee werkt. Dit plan is tot stand gekomen in samenwerking tussen de pedagogisch coach/beleidsmedewerker, de manager en de oudercommissie.

In dit plan beschrijven we eerst de locatie en het team van De Pinguïn. Vervolgens gaan we in op een aantal randvoorwaarden en lichten we toe hoe wij onze pedagogische visie, doelen, thema's en uitgangspunten in de dagelijkse praktijk toepassen.

Het pedagogisch beleidsplan wordt minimaal één keer per jaar geëvalueerd. Tijdens deze evaluatie bekijken we wat goed werkt, wat beter kan en passen we het plan aan waar nodig. Bij deze evaluatie zijn betrokken: de pedagogisch professionals van De Pinguïn, de manager, de pedagogisch coach/beleidsmedewerker en de oudercommissie.

Omdat de functie van pedagogisch professional meestal door vrouwen wordt vervuld, gebruiken we in dit plan de vrouwelijke schrijfvorm. Waar 'zij' staat, kan uiteraard ook 'hij' worden gelezen. Hetzelfde geldt voor de term 'pedagogisch professional': waar van toepassing kan ook 'beroepskracht' worden gelezen. Daarnaast gebruiken we de term 'ouders', maar hiermee worden ook verzorgers bedoeld.

2. De kleur van de locatie

De werkwijze van De Pinguïn is gebaseerd op de ideeën van verschillende pedagogen en experts op het gebied van ontwikkeling. Wij hanteren niet één volledige pedagogisch visie, maar kiezen uit diverse theorieën de speerpunten die het beste aansluiten bij onze praktijk en vertalen deze naar concrete handelingen in het dagelijks werk met kinderen. In de dagelijkse praktijk kunt u de volgende pedagogisch stromingen/elementen terugzien:

Montessori

De Montessori-aanpak vormt een belangrijke inspiratiebron voor ons werk. Hierbij staat de zelfstandigheid en zelfredzaamheid van het kind centraal: kinderen worden aangemoedigd om zoveel mogelijk zelf te doen, met de pedagogisch professional als ondersteunende gids: "help mij het zelf doen doen". Om dit te bevorderen zorgen wij voor:

- Een aantrekkelijke voorbereidende omgeving die uitnodigt tot ontdekken en leren;
- Aansluiting bij de zogenoemde 'gevoelige perioden' van het kind door alert te zijn op signalen en interesses;
- Een gestructureerde manier van materiaal aanbod, zodat kinderen op hun eigen niveau en tempo kunnen leren. We sluiten zo aan bij de zone van naaste ontwikkeling, zodat uitdagingen passend en haalbaar zijn;
- Stimulatie van zorg voor de omgeving, zoals planten en dieren;
- Een stamgroep die als vaste vertrouwde basis dient;
- Een huiselijke sfeer waarin ieder kind zich warm, geborgen en veilig voelt;
- De voorbereiding op een positie binnen de maatschappij, waarbij sociaal gedrag en regels onderdeel zijn van de dagelijkse routine.

Antroposofie

De antroposofische visie inspireert ons om mee te leven met de natuurlijke ritmes van de jaargetijden. Dit komt tot uiting in activiteiten, materialen en de inrichting van de ruimtes, maar ook doordat wij:

- Fantasie en creativiteit stimuleren en hierbij zorgvuldig ons speelgoed en spelmateriaal kiezen;
- Kiezen voor beperking in kwantiteit, zodat kinderen zich kunnen concentreren en niet overprikkeld raken door de hoeveelheid speelgoed/aanbod van materiaal.

Gordon

De principes van de Gordon-methode helpen ons bij de interactie met kinderen. Actief luisteren staat hierbij centraal: pedagogisch professionals luisteren met volle aandacht, onderbreken niet en oordelen niet. Dit zie je ook terug in:

- Respectvol taalgebruik door beroepskrachten;
- Gelijkwaardigheid: de mening van het kind is waardevol;
- Werken met ik-boodschappen ('Ik zie dat, ik merk dat je...').

Malaguzzi

De visie van Malaguzzi benadrukt het belang van belang van écht begrip hebben voor een kind. Pedagogisch professionals doen actief hun best om een kind te leren kennen en te begrijpen. Niet alleen door woorden, maar ook via non-verbale communicatie zoals dans, beweging,

tekenen of andere creatieve uitingen. Zo ontstaat een rijk en veelzijdig beeld van het kind, waardoor wij beter kunnen aansluiten bij zijn of haar behoeften en talenten.

Pikler

Bij de benadering van Pikler staat bewegingsvrijheid en zelfontdekking centraal, vooral bij baby's. Kinderen krijgen de ruimte om op eigen tempo te onderzoeken, ontdekken en ontwikkelen. Zij worden gestimuleerd en uitgedaagd in een veilig omgeving, waarbij de autonomie en motorische ontwikkeling van het kind optimaal worden ondersteund.

3. Beschrijving van de locatie

Het is de taak van een kinderdagverblijf om de omgeving voor kinderen zo in te richten dat er optimaal tegemoet wordt gekomen aan de ontwikkelingsbehoeften van kinderen. De Montessoriaanse term hiervoor is 'voorbereide omgeving'. Kinderen ontplooiën en ontwikkelen zich het beste als er aan de basisbehoefte van veiligheid en vertrouwen is voldaan.

Bij De Pinguïn hebben wij de binnen- en buitenruimtes zo ingericht dat er ruimte is voor plezier, gezelligheid en rust. Hierdoor zullen de kinderen hun energie op een constructieve manier gebruiken, zich prettig voelen en kunnen zij zich even terugtrekken voor een wat rustigere activiteit.

Kinderen worden bij ons bewust gemaakt van en gestimuleerd om zorg te dragen voor hun omgeving. Zij leren spelenderwijs opruimen, schoonmaken en respectvol om te gaan met materialen. Dit noemen wij 'de oefening van het dagelijks leven'. Door deze handeling spelenderwijs te blijven herhalen, daagt het de kinderen uit om bepaalde volgorde te onthouden. Uiteindelijk beheerst het kind de handeling waardoor het zelfvertrouwen en de onafhankelijkheid groeit.

Onze voorbereide omgeving voldoet aan de volgende aspecten:

- De groepsruimten zijn gezellig en huiselijk ingericht. Wij willen kinderen vooral een (huiselijke) sfeer bieden waarin zij zich veilig en geborgen voelen.
- De indeling en inrichting is voor het kind overzichtelijk en ordelijk (het komt tegemoet aan de behoefte van structuur). Het doel van een bepaalde hoek is duidelijk. Dit is de reden dat er gekozen wordt voor een beperking van de hoeveelheid gepresenteerde materialen.
- De omgeving is op maat: materialen hebben een vaste plaats. De materialen staan op kindhoogte waardoor het kind zelfstandig bij de materialen kan. Dit verschaft het kind zekerheid.
- De pedagogisch professionals zorgen er dagelijks voor dat de omgeving opgeruimd en schoon blijft.
- Er is voor peuters voldoende ruimte en mogelijkheid tot beweging. Zo is de buitenruimte zo veel mogelijk toegankelijk voor de kinderen. Baby's hebben ook behoefte aan ruimte, zij het beperkter (anders 'verliezen' zij zich in de ruimte). Ook met baby's wordt er veel naar buiten gegaan.

- Materialen zijn zo veel mogelijk 'echt', functioneel en prikkelen de fantasie. Het speelgoed bevat zo min mogelijk prints of afbeeldingen. Een autootje heeft bijvoorbeeld geen gezicht en op het poppenbedje staan geen Disney-figuren.
- De omgeving speelt in op de natuurlijke behoefte aan rust: hier is het kleurgebruik en de muziekkeuze (klassieke kindermuziek) op afgestemd en er is een rust-/boeken-/knuffelhoek.
- Door de hoeken en kledjes wordt de ruimte waarin een kind speelt en/of werkt begrensd. Bij de baby's geven wij dit vorm door gebruik te maken van een speekleed en speelplek die zijn afgeschermd.. Hierdoor kunnen zij oefenen met rollen, kruipen en andere motorische vaardigheden. We gebruiken Pikler materialen voor baby's.
- Er is een divers aanbod in verschillende structuren waardoor zintuiglijke waarneming gestimuleerd wordt. Hieronder kun je verschillende structuren van materiaal en kleden verstaan, maar ook het spelen met zand, water en sensomotorisch materiaal.
- Er is mogelijkheid tot tuinieren. Wij geven dit vorm door het werken in de moestuinbak. Kinderen leren hierdoor zorg dragen voor de natuur.

4. Randvoorwaarden

4.1 Groepsindeling

'KDV De Pinguin' is een kleinschalig kinderdagverblijf. Wij werken zoveel mogelijk met vaste pedagogisch professionals. Bij uitval streven wij ernaar dat vaste medewerkers elkaar vervangen. Wij geloven erin dat vaste gezichten het gevoel van veiligheid verhogen. Daarnaast wordt op deze manier de doorgaande lijn zo veel mogelijk gewaarborgd.

Walvissen (groep w) Maximaal aantal kinderen = 16	Leeftijd kinderen: 0-4 jaar (verticale groep)	Maximaal aantal pedagogisch professionals = 3-4
IJsberen (groep i) Maximaal aantal kinderen = 12	Leeftijd kinderen: 0-2 jaar (horizontale groep)	Maximaal aantal pedagogisch professionals = 2-3

Kinderen tussen 1 en 2 jaar van de IJsberen kunnen doorgeplaatst worden naar de Walvissen (bijvoorbeeld als ze kunnen lopen, eraan toe zijn). Dit wordt met de ouders, één maand voor de eventuele doorplaatsing, besproken. De kinderen worden standaard vanaf 2 jaar doorgeplaatst. De Walvissen wordt dan de stamgroep van het kind vanaf de geplaatste datum.

Tijdens vakanties en ziektes worden er vaste krachten ingezet vanuit ons team. Indien er nood is en geen vervanger gevonden kan worden, maken wij gebruik van zzp'ers. Deze beschikken allemaal over de juiste papieren en zijn aangesloten bij het Personenregister Kinderopvang. Er wordt gestreefd naar goed personeelsbeleid zodat een vaste pedagogisch professional bij o.a. langdurige ziekte of verlof structureel vervangen wordt.

Sommige kinderen worden in de schoolvakantie vier jaar. Dit betekent dat er een gat kan ontstaan tussen de kinderopvang en het starten van de basisschool. Een kind van vier kan bij

ons worden opgevangen, mits deze nog niet naar de basisschool of BSO gaat en de BKR dit toelaat.

4.2 Beroepskracht -kind ratio (BKR)

De BKR is afhankelijk van de leeftijden van de kinderen:

- 1 beroepskracht voor 3 kinderen van 0 jaar
- 1 beroepskracht voor 5 kinderen van 1 jaar
- 1 beroepskracht voor 8 kinderen van 2 tot 4 jaar

Wij hanteren deze wettelijk bepaalde beroepskracht – kindratio (BKR). Bij kinderen van verschillende leeftijden in één groep moet een gemiddelde berekend worden voor de vaststelling van het aantal kinderen per pedagogisch professional. Dit gewogen gemiddelde wordt naar boven afgerond. We gebruiken hiervoor www.1ratio.nl.

Binnen de dagelijkse gang van zaken stemmen wij de personele bezetting af op het aantal aanwezige kinderen. Wij houden altijd rekening met de situatie in de groep en kijken naar de individuele kinderen.

4.3 Ons team

Het team van De Pinguïn bestaat uit:

- Pedagogisch professionals – zij hebben minimaal een diploma op PW3 niveau en beschikken over 3F-taalniveau.
- Directie – Stephan van der Toom
- Locatiemanager – Frida Jaspers Faijer
Zij heeft de dagelijkse leiding over het kinderdagverblijf. De locatiemanager is het eerste aanspreekpunt en functioneert onder verantwoordelijkheid van de directie.
- Pedagogisch beleidsmedewerker (extern) - Noor Tromp-van den Berg via Lio & Sproet coaching en kinderopvang
Wij hebben een beleidsplan waarin de ureninzet van de pedagogisch beleidsmedewerker beschreven staat. Het gaat om 50 beleidsuren.
- Pedagogisch coach – Michelle van Eck
Zij zorgt via observatie, controle en scholing dat de pedagogische kwaliteit gewaarborgd blijft. Ze kan ook worden ingezet bij een zorgtraject en is een vraagbaak voor pedagogisch professionals en ouders. Wij hebben een coachingsplan waarin de ureninzet van de pedagogisch coach beschreven staat. Per FTE kan er 10 uur coaching worden ingezet.
- Ondersteunend personeel – bijvoorbeeld voor schoonmaakwerkzaamheden of klussen.
- Beroepskracht in opleiding en vrijwilligers - voor opleidingsdoeleinden en ondersteunende werkzaamheden.

Pedagogisch professionals

Om ervoor te zorgen dat kinderen zich op een prettige manier kunnen ontwikkelen, is een professionele houding van de pedagogisch professional nodig. Zij sluiten zich aan bij- en handelen naar het pedagogisch beleid.

De pedagogisch professional:

- is actief in de begeleiding van de kinderen en biedt ruimte;
- stimuleert de kinderen om zelf initiatieven te nemen en gaat daar zo veel mogelijk in mee. Kinderen ontwikkelen daardoor een gevoel van eigenwaarde en (zelf)respect;
- biedt kinderen mogelijkheden om spelsituaties uit te breiden;
- leert de kinderen eigen keuzes te maken en een eigen mening te hebben;
- biedt kinderen de mogelijkheid om grenzen te verleggen;
- zorgt ervoor dat elk kind zijn individualiteit in de groep kan bewaren.

Naast het begeleiden van de kinderen en het scheppen van de voorbereide omgeving hebben de pedagogisch professionals externe taken. Deze verschillen per medewerker. Iedere pedagogisch professional is tevens mentor van een kind.

Mentor

Elk kind krijgt een mentor toegewezen die direct betrokken is bij het kind. De mentor observeert het kind regelmatig en er vindt een 10-minuten gesprek plaats tussen mentor en ouder na elke periodieke observatielijst. Dit is niet verplicht. De keuze wordt bij ouders gelaten. De taken van de mentor zijn als volgt:

- 1) De mentor dient als contactpersoon voor de ouders, collega's of bijvoorbeeld de basisschool.
- 2) De mentor volgt de individuele ontwikkeling van het kind en registreert dit door gebruik te maken van het kindvolgsysteem PeuterPlusPlan.
- 3) Uitsturen van een uitnodiging voor een 10-minuten gesprek.
- 4) Voeren van het intake-gesprek

De ouders worden schriftelijk door de locatiemanager voorafgaand aan de wenmomenten op de hoogte gesteld van de mentor. Er is altijd een mogelijkheid tot het inplannen van een individueel gesprek. De ouder ontvangt de observatieverslagen en het overdrachtsformulier via Bitcare.

De mentor draagt ook zorg voor de voorbereiding van de verjaardag van het kind en de eventuele overplaatsing naar een andere groep. Op deze manier is er altijd iemand die overzicht houdt over het kind en als aanspreekpunt dient.

Alle personen die werkzaam zijn en in contact komen met de kinderen zijn opgenomen in het Persoonsregister Kinderopvang. Medewerkers wordt een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gevraagd. Ook deze wordt opgenomen in het register en daarmee gekoppeld aan de betreffende vestiging. Het persoonsregister borgt hiermee de continue screening van alle personen die werkzaam zijn binnen De Pinguïn.

Ouders kunnen terugvinden wie de mentor van hun kind is op het whiteboard bij de voordeur van het kinderdagverblijf. Hier hangt altijd een actueel overzicht. Wanneer er wijzigingen plaatsvinden in de mentoren, worden ouders hierover zowel persoonlijk geïnformeerd als via de nieuwsbrief in Bitcare.

Beroepskracht in opleiding (BIO)

Op Kinderdagverblijf De Pinguïn maken wij gebruik van de inzet van beroepskrachten in opleiding die in de omgeving een opleiding volgen tot pedagogisch professional, onderwijsassistent of een andere gerelateerde opleiding van niveau 3 of niveau 4. Zij worden altijd begeleid door een gediplomeerd pedagogisch professional van De Pinguïn die in bezit is van een diploma die minstens op hetzelfde niveau of hoger is behaald. Zij behalen eens in de vijf jaar hun 'Prove 2 Move' certificaat waarmee zij vakbekwaam zijn om stagiaires te begeleiden en te examineren. Alle BIO's die werkzaam zijn en in contact komen met de kinderen zijn opgenomen in het Persoonsregister Kinderopvang. BIO's wordt een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gevraagd. Ook deze wordt opgenomen in het register en daarmee gekoppeld aan de betreffende vestiging. Het persoonsregister borgt hiermee de continue screening van alle personen die werkzaam zijn binnen De Pinguïn.

Werkzaamheden beroepskracht in opleiding

Stagiaires werken altijd onder begeleiding van de beroepskracht(en) en begeleider, ook bij zelfstandig uit te voeren taken en opdrachten.

Afhankelijk van de fase van de opleiding waarin de BIO zit, doet zij het volgende:

- dagelijks verzorgen van kinderen;
- begeleiden van kinderen, zowel in groepsverband als individueel bij diverse activiteiten;
- bedenken en ontwikkelen van activiteiten voor en met de kinderen;
- een vertrouwde omgeving creëren, waarin kinderen zich veilig voelen;
- het stimuleren van kinderen om zich verder te ontwikkelen;
- de ontwikkeling van kinderen bijhouden;
- deelnemen aan werkoverleggen en/ of deze zelf organiseren;
- zorgen dat de groepsruimte netjes op orde is/ blijft.

Met iedere BIO worden de werkzaamheden afgestemd conform de aard en vordering van de opleiding. Deze afspraken staan vastgelegd in een document vanuit de opleiding en zijn ook in te zien via de pedagogisch professional die verbonden is aan de BIO.

Vrijwilligers

Op Kinderdagverblijf De Pinguïn maken wij gebruik van de inzet van vrijwilligers. Zij hebben affiniteit met kinderen en ontzorgen pedagogisch professionals met dagelijkse werkzaamheden. Alle vrijwilligers die werkzaam zijn en in contact komen met de kinderen zijn opgenomen in het Persoonsregister Kinderopvang. Vrijwilligers wordt een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) gevraagd. Ook deze wordt opgenomen in het register en daarmee gekoppeld aan de betreffende vestiging. Het persoonsregister borgt hiermee de continue screening van alle personen die werkzaam zijn binnen De Pinguïn.

Werkzaamheden vrijwilligers

Vrijwilligers kunnen verschillende ondersteunende taken uitvoeren, zoals helpen met het voorbereiden van maaltijden, het opruimen van speelgoed, schoonmaakwerkzaamheden, het

begeleiden van buitenactiviteiten of het lezen van een verhaaltje voor de kinderen. Ze helpen de pedagogisch professionals slechts alleen in ondersteunende werkzaamheden, niet in verzorgende werkzaamheden. Door de extra handen en ogen op de groep hebben de pedagogisch professionals meer tijd en ruimte voor het begeleiden van de kinderen zelf.

4.4 3-uurs regeling

De drie-uursregeling houdt in dat er maximaal 3 uur per dag mag worden afgeweken van de beroepskracht-kindratio (BKR). Per 1 juli 2023 is er een nieuwe wetswijziging doorgevoerd omtrent deze regeling, waardoor pauze- en in- en uitlooptijden flexibeler ingezet zouden kunnen worden. De pedagogisch professionals melden zich aan het begin van hun werkdag aan (via Bitcare) en melden zich aan het einde van hun werkdag af. Ook worden de kinderen bij aankomst en ophalen aan- en afgemeld (ook via Bitcare). Op kinderdagverblijf De Pinguïn wordt de drie-uursregeling als volgt vormgegeven:

Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	
07:30-17:30	07:30-17:30	07:30-17:30	07:30-17:30	07:30-17:30	Dienst 1
08:00-18:00	08:00-18:00	08:00-18:00	08:00-18:00	08:00-18:00	Dienst 2
08:30-18:30	08:30-18:30	08:30-18:30	08:30-18:30	08:30-18:30	Dienst 3
Afwijking 07:30-08:30 17:30-18:30	Afwijking 07:30-08:30 17:30-18:30	Afwijking 07:30-08:30 17:30-18:30	Afwijking 07:30-08:30 17:30-18:30	Afwijking 07:30-08:30 17:30-18:30	Afwijking gaat pas in wanneer er meer kinderen zijn dan de benodigde pp'ers op dat moment.
Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45 13:45-14:15	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45 13:45-14:15	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45 13:45-14:15	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45 13:45-14:15	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45 13:45-14:15	Er zijn min. 3 pp'ers op de locatie
Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Als er om 18:00 uur een overschrijding is, dan blijft de tussendienst tot BKR niet meer afwijkt
Maandag	Dinsdag	Woensdag	Donderdag	Vrijdag	Indien 2 diensten
07:30-17:00	07:30-17:00	07:30-17:00	07:30-17:00	07:30-17:00	Dienst 1
09:00-18:30	09:00-18:30	09:00-18:30	09:00-18:30	09:00-18:30	Dienst 2
Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45	Pauzes: 12:45-13:15 13:15-13:45	Er zijn min. 2 pp'ers op de locatie
Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Totale afwijking: 3 uur	Als er om 17:00 uur een overschrijding is, dan blijft de vroege dienst tot

					BKR niet meer afwijkt
--	--	--	--	--	-----------------------

Enkele toevoegingen:

- We checken www.1ratio.nl voor BKR en de afwijking.
- Tijdens de pauzes zijn er minimaal 2 pp'ers in het pand
- Bij afwijking (buiten de pauzes om): min. 2 pp'ers op de locatie
- Er kan ook 's ochtends een extra pp'er ingeroosterd worden voor bijvoorbeeld een wenkind. Dit kan ook door een locatiemanager worden opgepakt.
- Bij pauze van een medewerker die alleen staat, schiet een pp'er van de andere groep bij.
- We bekijken per dag/per groep hoe de pauzetijden uitkomen, dit stemmen we met elkaar af (wel altijd tussen 12:30 en 15:00 uur).
- Als er aan het eind van de dag een groep leeg is, doordat de kinderen opgehaald zijn, dan ondersteunt de pp'er de andere groep of doet taken totdat alle kinderen opgehaald zijn. Het pand wordt met minimaal 2 pp'ers afgesloten.

4.5 Het welbevinden van de kinderen in relatie tot de BKR

Vaste gezichten criterium

Om het welbevinden en de emotionele veiligheid van de kinderen te kunnen waarborgen, werken wij zoveel mogelijk met vaste gezichten en stamgroepen. Wij maken gebruik van vaste invalkrachten. Als een pp'er ziek is, verlof heeft of op vakantie is, streven wij ernaar deze plek op te vullen met een voor de kinderen meest vaste gezicht.

Uitzondering vaste gezichten criterium

Als een vast gezicht ziek is of met vakantie/verlof, en niet vervangen kan worden door een ander vast gezicht, mogen wij een andere beroepskracht inzetten voor een periode van maximaal vier aaneengesloten weken.

Inzetten van een invalkracht

Hierin wordt altijd gekeken naar de meest vaste invalkracht. De persoon die over de planning gaat, stelt zichzelf de vragen en onderneemt de volgende stappen;

- Is er een vaste leidster die wij kunnen inzetten?
- Welke invalkracht heeft hier vaker gewerkt?
- Wat heeft de groep nodig? Een ervaren kracht of een beginnende kracht.
- Moet het vaste gezicht van dienst veranderen om voor stabiliteit op de groep te zorgen?

Om de emotionele veiligheid en stabiliteit op de groep te bewaken wordt er een uitvoerige overdracht gedaan met de invalkracht door het meest vaste gezicht op de groep. Er worden individuele kenmerken en behoeften van kinderen besproken en behoeften van de groep als geheel. Ook kan er een lijstje gemaakt worden met behoeften en gedragskenmerken van ieder individueel kind. De invalkracht is op de hoogte en handelt vanuit onze basisdoelen uit ons pedagogisch beleidsplan. Wat wij erg belangrijk vinden is dat wensen en grenzen van kinderen

gerespecteerd worden, bijvoorbeeld als een kindje niet wil worden verschoond door de invalkracht maar door het meest vaste gezicht, wordt hier altijd gehoor aan gegeven.

Geen vast gezicht beschikbaar

Als er geen vast gezicht op beide groepen aanwezig is, wordt er met ouders besproken om het kind alsnog op te vangen. Er wordt een contract opgesteld voor een bepaalde periode, waar ouders voor moeten tekenen.

De groep wordt door één leidster gedraaid

Wanneer er geen vaste invalkracht beschikbaar is wordt er gekeken of het kindaantal het toelaat om de groep door één leidster/ het vaste gezicht te laten draaien. Dit kan alleen als de kind-ratio het toelaat. Er wordt hierbij ook gekeken naar de groepsdynamiek en de haalbaarheid om de groep alleen zo goed mogelijk te begeleiden. Als een leidster alleen de groep draait, wordt er van de andere stamgroep verwacht deze leidster te ondersteunen waar nodig. Dit met betrekking tot aandacht voor de kinderen en (emotionele) veiligheid. Voorbeeld: de vaste leidster moet even kort van de groep af, dan komt de leidster van de andere stamgroep tijdelijk even bij de kinderen totdat de vaste leidster weer terug is.

Kinderen worden ondergebracht bij de stamgroep/naastgelegen groep

Wanneer er geen vaste invalkracht of ander vast gezicht beschikbaar is, kan er voor gekozen worden om kinderen onder te brengen op de stamgroep/naastgelegen groep, mits de kind ratio het toelaat en er op deze stamgroep vaste gezichten aanwezig zijn. Er wordt altijd gekeken naar de leeftijd van de kinderen en de rollen binnen de groepen. Kan het kindje het emotioneel aan? Voor welk kindje geeft dit een uitdaging of juist niet? Het welbevinden van de kinderen is in deze keuze altijd het belangrijkste. Soms kan er ook een vast gezicht van de eigen groep mee naar de stamgroep, dit heeft altijd onze voorkeur. Voorbeeld: Groep 1 heeft 8 kinderen en twee leidsters. Groep 2 heeft 11 kinderen en één van de vaste gezichten heeft zich ziek moeten melden. Oplossing: één leidster (met het voor groep 2 meest vaste gezicht) van groep 1 gaat samen met 1 kindje van de eigen groep mee naar groep 2.

Inzet zzp'ers

Bij hoge uitzondering doen wij een beroep op zzp'ers als er geen vast gezicht gevonden wordt om de dienst bij ziekte of vakantie over te nemen. Hierin streven wij ernaar om een zzp'er in te zetten die al vaker werkzaam is geweest bij De Pinguïn. De zzp'ers die wij inzetten beschikken over de juiste papieren en zijn aangesloten bij het Personenregister Kinderopvang.

Geen opvang mogelijk

Wanneer er geen invalkracht beschikbaar is en de kind- leidster ratio of ouders niet akkoord gaan met de bovenstaande oplossingen, moeten wij ervoor kiezen om sommige ouders te melden dat hun kindje niet kan worden opgevangen. Wij zullen niet afwijken van de kind-leidster ratio die de emotionele veiligheid en stabiliteit waarborgt.

4.6 Ruildagen en extra dag

Incidenteel (met een maximum van 3 keer per jaar) is het mogelijk om een dag aan opvang te ruilen, op voorwaarde dat de BKR niet overschreden wordt. Voorbeeld: een ouder neemt contractueel een dag af maar die week wil deze ouder liever een andere dag afnemen.

De ouder geeft dit uiterlijk 1 week van tevoren aan middels een verzoek in Bitcare zodat we kunnen kijken of het mogelijk is om de dag te ruilen. De ouder hoeft hiervoor geen formulier te ondertekenen. Degene die over de planning gaat, keurt het verzoek goed of af.

Ook een extra dag (een kind komt extra) wordt aangevraagd in Bitcare. Een ouder doet dit uiterlijk 1 week van tevoren. De ouder ontvangt een bericht als de extra dag mogelijk is, we kijken wederom naar de BKR. De extra dag wordt in rekening gebracht en de daaropvolgende maand geïncasseerd.

4.7 Verlaten stamgroep

Kinderen verblijven in hun eigen groepsruimte (stamgroep). Op de Pinguïn hebben we twee groepen. Het BKR wordt als leidraad aangehouden. We beschrijven de aard en organisatie van de activiteiten waarbij een kind de stamgroep kan verlaten:

Aard

Gezamenlijke activiteiten zoals buitenspelen in de aangrenzende tuin, terras of op een speelplein, een wandeling of een uitstapje. Incidenteel kunnen kinderen van groep IJsberen vanaf 1 jaar in de tuin spelen (onder begeleiding van pp'er/voldoen aan BKR). Als de pp'er naar de IJsberen terug moet, wordt er met het kind afspraken gemaakt wanneer het kind opgehaald wordt. Het kind valt dan onder een pp'er van groep Walvissen.

Organisatie

- Naar buiten gaan we met het minimale aantal benodigde pp'ers (kinderen blijven tijdens het wandelen in de wagen of houden de lijn vast. Hierbij houden we ons aan de BKR.
- We nemen de gegevens van de kinderen mee.
- We nemen een EHBO-tas mee.
- Voor spelen in de aangrenzende tuin is dit niet nodig (EHBO en gegevens niet nodig). Ook hier gaan we naar buiten met het minimale aantal benodigde pp'ers. Hierbij houden we ons aan de BKR.

4.8 Wenbeleid en afscheid van een kind

Extern wennen

Een nieuwe situatie betekent nieuwe geuren, kleuren, geluiden en gezichten – ieder kind moet wennen aan alle prikkels en indrukken die een andere omgeving met zich meebrengt. Net als de ouder(s).

Kinderen die extern instromen bij De Pinguïn krijgen specifieke aandacht. Door ruim de tijd te nemen voor het wenproces raakt het kind sneller vertrouwd. Het kind maakt door dit startende gevoel van veiligheid eerder contact met leeftijdsgenootjes en de band tussen kind en medewerker wordt sneller opgebouwd. Kortom: het kind komt in een positieve spiraal waardoor het snel went.

Als een kind geplaatst wordt, zal er een wenperiode met de ouders afgesproken worden. Deze periode is bedoeld om het kind en de ouders bekend te maken met het kindercentrum, de groep en de pedagogisch professionals. Ouders krijgen alle gelegenheid om vragen te stellen en kunnen rustig rondkijken op de groep.

Het opbouwen van een vertrouwensband met het kind staat centraal. Om het wennen prettig en goed te laten verlopen is het belangrijk dat ouders en pedagogisch professionals gedurende de wendagen tijd voor elkaar en het kind maken. Aan het begin van de wenperiode wordt er met de ouder(s) een intakegesprek gehouden. Dit wordt gedaan door de mentor tijdens het eerste wenmoment. Tijdens de intake wordt het door de ouder(s) van tevoren ingevulde intakeformulier (verstuurd door locatiemanager) besproken, het dagritme uitgelegd, regels besproken en vertellen wij ouder(s) over de wijze waarop we oudergesprekken voeren. Tijdens de rondleiding wordt het informatieboekje overhandigd. Wij vinden het belangrijk dat ouders goed bereikbaar zijn tijdens de wenperiode.

Het wenschema (in het contract):

- De eerste wendag is van 10.00 tot 12.00 uur
- De tweede wendag is van 09.00 tot 14.00 uur

De wenmomenten worden in rekening gebracht en de daaropvolgende maand geïncasseerd.

Intern wennen

Wanneer een kind wordt overgeplaatst naar de andere groep op de locatie, gaat er een pp'er mee ter ondersteuning. Deze pp'er blijft even bij het kind (max 30 min), indien BKR gehandhaafd blijft, zodat het rustig kan wennen. Het wenschema is gelijk aan extern wennen, alleen blijft in plaats van de ouder de pp'er erbij.

Afscheid nemen

Ook bij afscheid van een kind is er specifieke aandacht voor het kind vereist. Het kind gaat een nieuwe situatie aan en daar moet voldoende tijd en aandacht aan worden besteed.

Als het afscheid daar is (het kind gaat weg van de opvang) dan wordt er een afscheidsfeestje gevierd en wordt met het kind en de andere kinderen uit de groep gesproken over de nieuwe situatie. Het kind wordt positief benaderd over de komende nieuwe situatie.

Bij de overgang naar de basisschool hebben wij de voorkeur voor een warme overdracht naar de leerkracht van het kind. In de praktijk ontbreekt echter vaak de schriftelijke toestemming van ouders om informatie rechtstreeks met de basisschool te mogen delen. Wanneer deze

toestemming niet wordt gegeven, vindt de overdracht plaats middels een ingevuld observatieformulier. Deze wordt op de laatste opvangdag aan de ouders meegegeven.

4.9 Ophalen door derden

Kinderen worden nooit aan derden meegegeven tenzij ouders dit nadrukkelijk hebben aangegeven. De pedagogisch professionals noteren dit duidelijk. Er zal om een legitimatie gevraagd worden bij het ophalen. Als ouders niets hebben doorgegeven, wordt telefonisch contact met de ouder gezocht. Bij geen gehoor wordt het kind niet meegegeven.

4.10 Afmelden van kinderen

We hanteren een vast dagritme op de groepen. Hierdoor vragen we de ouder om bij ziekte of afwezigheid het kind voor 09:00 uur af te melden. Ook vragen we de ouder het te melden als een kind later komt. Dit mag telefonisch of via Bitcare.

5. Middelen

5.1 Dagindeling

07.30– 9.15	Binnenkomst kinderen, vrij spelen
09.15 - 09.30	Grote kring
09:30 - 10.00	Fruit en drinken, aansluitend een verschoon/wc moment
10.00 – 11.30	Vrij (buiten)spelen, activiteit of uitstapje
11.30 – 12.30	Middageten. Boterham. 1e boterham met zuivelproduct 2e boterham met biologisch zoet
12.30 – 13.00	Verschoonen en naar bed (slapers)
13.00 – 14.30	Wakkere kinderen doen thema-activiteiten, vrij spelen of naar eigen keuze
14.30 – 15:00	Verschoonen (of eerder als kinderen uit bed komen) en aankleden
15.00 – 15:30	Rauwkost met drinken:
15:30 – 16:15	Vrij (buiten)spelen of activiteit
16.15 – 16.30	Verschoonen
16.30 – 17.00	Cracker/rijst- of maiswafel met zuivel
17.00 – 18.30	Vrij spel Gericht spel, voorlezen of een (rustige) activiteit Soepstengel + water

Baby's worden zo veel mogelijk bij alle activiteiten betrokken of doen een eigen activiteit.

De allerkleinsten die een fles krijgen

Uitgangspunt = regelmaat en eenduidigheid overdag (clusteren), door middel van het

volgende schema:

- Wakker worden.
- De fles geven.
- Verschonen voor, tijdens of na de voeding.
- Samenspel: inclusieve aandacht tijdens verschonen en voeden, poosje knuffelen/contact maken op schoot.
- Bij eerste tekenen van vermoeidheid brengen wij baby's wakker naar bed.

Wij volgen het slaapritme van thuis en van het kind zelf. Dit kan een vast ritme zijn, maar ook kindvolgend (zie ook bij opvoedingsdoelen).

Slapen

Voor kinderen tot 4 jaar is er een slaapplek in de slaapkamer. Voor kinderen die nog niet kunnen draaien is er een hangwieg op de IJsberen. Hier kunnen ze even rusten en slapen ze niet. Kinderen die kunnen lopen slapen zoveel mogelijk onder in de bedjes. Kinderen die niet kunnen lopen slapen zoveel mogelijk boven in de bedjes. Slaapkamers mogen gedeeltelijk gebruikt worden als de kinderen boven de 1,5 jaar zijn. Kinderen onder de 1,5 jaar hebben recht op een aparte slaapkamer.

Bij onvoldoende slaapplekken wordt er gebruikgemaakt van stretchers voor de oudere kinderen. Er wordt altijd naar een rustige plek gezocht.

5.2 Richtlijn voeding

Er wordt bij De Pinguïn zoveel mogelijk gekozen voor gezonde (zonder toegevoegde suikers) voeding. Wij bieden kinderen gezonde, gevarieerde en verantwoorde voeding. Daarnaast zorgen wij ervoor dat de kinderen voldoende beweging krijgen gedurende de opvangdag.

Onze adviezen met betrekking tot voeding zijn gebaseerd op de richtlijnen van het Voedingscentrum. Belangrijke punten hierbij zijn:

- Wij hanteren vaste eet- en drinkmomenten in het dagritme. Een herkenbaar ritme levert de kinderen rust op. We eten samen aan tafel en nemen de tijd. We zorgen voor een fijne sfeer, maar we tafelen niet te lang.
- Onze pedagogisch professionals geven het goede voorbeeld aan tafel. Zij eten samen met de kinderen en begeleiden ze bij de maaltijd. Onze pedagogisch professionals bepalen wanneer het kind eet, het kind bepaalt uit een gezond voedingsaanbod hoeveel (binnen de maximale aanbevolen hoeveelheden van het Voedingscentrum) het daarvan eet. Wij dringen geen eten op.
- Tijdens het eten en drinken stimuleren wij zelfstandigheid, het maken van keuzes indien mogelijk en het ontdekken van smaken en substanties. Wij dwingen kinderen nergens toe, wij dagen uit en enthousiasmeren. Een aantal voorbeelden hoe we dit tijdens eet- en drinkmomenten toepassen:
 - Het zelf vasthouden van lepel of vork (stimuleert o.a. de fijne motoriek).
 - Het drinken uit een munchkin beker en zo vroeg mogelijk uit een gewone beker (stimuleert o.a. de mondmotoriek).

- Het zelf inschenken van drinken (stimuleert o.a. de fijne motoriek), het aangeven en elkaar helpen (stimuleert o.a. de sociaal-emotionele ontwikkeling).
- Het dekken en afruimen van de tafel ('zelf doen' geeft kinderen zelfvertrouwen).
- Wij bieden biologische melk, water, cafeïnevrije thee (kinderthee) en fruitwater (diepvriesfruit) aan. In de zomer maken we gebruik van suikervrije ijsjes.
- Wij bieden geen (smeer)leverworst aan. In (smeer)leverworst zit namelijk veel vitamine A. Het kan schadelijk zijn als een kind structureel te veel vitamine A binnenkrijgt. Aangezien het kind thuis al (smeer)leverworst zou kunnen krijgen, bieden wij uit voorzorg geen (smeer)leverworst aan. Als alternatief kan vegetarische smeerworst gegeven worden.
- Wij vinden het belangrijk dat de eetbare traktaties zo gezond mogelijk zijn. We vragen ouders dan ook om traktaties zo klein mogelijk te houden en niet te calorierijk te maken. Ouders kunnen daarvoor de richtlijnen van het Voedingscentrum raadplegen. Voor traktatie-ideeën adviseren wij het boek 'Feest! 46 traktaties voor school of thuis' van het Voedingscentrum en de website www.gezond-trakteren.nl.
- Als kinderen een bepaald dieet volgen, houden wij hier uiteraard rekening mee. Als het dieet erg afwijkend is van ons voedingspatroon en het daardoor niet door ons aangeschaft kan worden, vragen wij de ouder(s)/verzorger(s) de dieetvoeding zelf mee te geven.

5.3 Materialen Aanbod

Bij De Pinguïn hebben wij gekozen voor mooie, aantrekkelijke materialen die uitdagen tot (fantasie)spel. Veel materialen zijn op meerdere manieren te gebruiken waardoor het kind het naar eigen behoefte kan toepassen. Hieronder beschrijven we het materiaal dat wij aanbieden:

Babymateriaal

Voor baby's wordt veel gebruikgemaakt van zachte materialen. De zintuigen worden op verschillende manieren geprikkeld door spiegels, speelgoed met zachte, natuurlijke geluidjes, schapenvachtjes, speelgoed van verschillende structuren en van verschillende grootte. We werken ook met Piklermateriaal.

Montessori gericht –materiaal

Montessori materiaal is ontwikkelingsmateriaal dat aan specifieke en hoogwaardige eisen moet voldoen. Eén van de kenmerken van Montessori materiaal is dat het zo veel mogelijk 'controle van de fout' mogelijk maakt: het kind merkt zelf of hij/zij iets niet goed doet. Hierdoor wordt de zelfstandigheid bevorderd. Daarnaast is het materiaal zo ontworpen dat steeds één eigenschap centraal staat, bijvoorbeeld: als het om sorteren gaat, vraagt het materiaal niet om het inzetten van andere vaardigheden. Ten slotte voldoet Montessori materiaal aan hoge esthetische eisen: het is zeer degelijk vervaardigd uit natuurlijke materialen.

Ook de pedagogisch professionals ontwikkelen Montessori materiaal voor individuele en groepjes. Bijvoorbeeld een lesje schenken, wegen, vouwen of drijven en zinken. Als er veel kinderen op bed liggen, tussen 13.00 en 15.00 uur, is er ruimte om dit met de oudste peuters te

doen. Na een korte introductie door de pedagogisch professional kan een kind hier zelfstandig mee verder gaan.

(Senso-)motorisch materiaal

Voor het ontwikkelen van de fijne motoriek bieden wij verschillende activiteiten aan, bijvoorbeeld: schilderen met verf of tekenen met krijtjes, smeren met bestek (peuters) of pellen van mandarijnen. Baby's bieden we verschillende (veilige) materialen aan die zij kunnen voelen en tactiel kunnen ontdekken (met hun mond). Ook zorgen wij voor wisselend aanbod van sensomotorisch materiaal. Hierbij kan gedacht worden aan een bak met pasta, kastanjes, vogelzand of een dienblad met scheerschuim. Maar ook het aanbieden van voelboekjes.

Vormgevende materialen

Bij vormgevende materialen ligt de nadruk op het zelf maken of bewerken van het materiaal. Het kind leert de eigenschappen van materialen kennen en komt in aanraking met verschillende technieken en gereedschappen. Het werken met vormgevende materialen kan worden verdeeld in de volgende onderdelen:

- materialen om te tekenen en te schilderen.
- werken met papier
- materialen voor knutselen en timmeren

Ongevormde materialen

Dit zijn materialen die het kind zelf kan vasthouden, maar nog geen vorm hebben. Voorbeelden zijn: water, zand en klei. Het fijne van dit materiaal is dat het kind het materiaal kapot kan maken zonder dat er consequenties zijn. Het kind maakt kennis met het materiaal en wordt uitgedaagd zelf steeds ingewikkeldere constructies te bedenken.

Constructie- en compositie materialen

Dit zijn materialen die uit losse onderdelen bestaan en waarmee een constructie gemaakt kan worden. Kinderen hebben van nature de belangstelling om met materialen te bouwen. Met dit materiaal wordt vooral het inzicht, het vormgeven en het probleemoplossend denken gestimuleerd. Er is priegel materiaal en grof materiaal. Hierdoor ontstaat er een belangstelling verschil.

De materialen worden opgedeeld in drie onderdelen:

- Bouwmaterialen
- Constructiematerialen
- Mozaïek Materiaal

Fantasiemateriaal

Kinderen bootsen graag volwassenen na. Hier leren ze van. Vader en moedertje of doktertje spelen zijn de bekendste varianten. Maar ook: piraat, ridder, kappertje of schooltje spelen zijn mooie varianten. Ook is het creëren van een fantasiewereld uitdagend en doet een direct appèl op de fantasie en de creativiteit. Een kind kruipt graag in de huid van een draak, kabouter, fee of trol. Doordat we geen verkleedkleden aanbieden met een door volwassene bedacht doel, laten we het kind veel vrijer om zijn of haar eigen fantasie te ontwikkelen.

Exploratief Materiaal

Bovengenoemde materialen kunnen vaak ook buiten gebruikt worden. Daarnaast is er materiaal aanwezig dat het kind ruimte biedt voor exploratie. U kunt hierbij denken aan fietsen, ballen en stoepkrijt.

Materialen m.b.t. muziek

Hiermee bedoelen wij zowel muziekinstrumenten als middelen om muziek te laten horen. Om te luisteren, ter bevordering van de sfeer, te dansen en mee te zingen. We kiezen voor een variëteit aan muziekstijlen: van klassiek tot peuterpop.

Taalmateriaal

Als laatste hebben we nog materiaal specifiek gericht op de taalontwikkeling. U kunt hierbij denken aan: woordkaarten, Memorie of 'Wie Ben Ik'. Ook beschikken wij over een boekenhoek met boeken die passen bij de leeftijds- en ontwikkelingsfase van kinderen. Door de diversiteit kunnen deze verschillende doelen dienen: interactief voorlezen, voelen en ontdekken, naspelen, versjes en/of liedjes leren of ze vormen de basis van een gesprek.

Over het materiaal

Er is bewust gekozen om het gepresenteerde materiaal in de groepen te beperken. Dit om kinderen niet te 'overstelpen' waardoor ze het overzicht verliezen en zich angstig kunnen gaan voelen. Door een beperking van het materiaal is er meer ruimte voor focus. Daarnaast werkt een wisseling van materiaal erg motiverend: er is met regelmaat iets nieuws te ontdekken.

Al het materiaal daagt uit tot individueel spel, maar zeker ook tot samenspel. De pedagogisch professionals stimuleren kinderen die geneigd zijn zich af te zonderen tot samenspel en kinderen die het lastig vinden autonome beslissing te nemen tot individueel spel. Dit gebeurt aan de hand van observaties en oudergesprekken. Echter, hierin wordt niet gepusht. Een introvert kind wordt niet gedwongen extravert gedrag te vertonen en visa versa.

Naast het materiaal is ook het aanbieden daarvan belangrijk. Bij het aanbieden zal de pedagogisch professional zoveel mogelijk:

- Het kind zelf laten kiezen.
- Zorgen voor een veilige plek met genoeg ruimte (vaak wordt er gewerkt op een kleedje).
- Praten op rustige, warme toon.
- Zorgen voor een toepasselijk beperkte woordenschat.
- Zorgen dat de aandacht uitgaat naar het materiaal en niet naar de pedagogisch professional zelf.

Pedagogisch professionals zullen zo veel mogelijk de nadruk leggen op het proces in plaats van op het resultaat.

5.4 Observatiemethode

De mentoren observeren ieder kind regelmatig aan de hand van het kindvolgsysteem PeuterPlusPlan. Deze formulieren worden in Bitcare gezet. Ouders kunnen aangeven of ze een gesprek met de mentor willen aan de hand van de ingevulde observatielijst of - portret. Uiteraard kunnen ouders ten alle tijde een gesprek aanvragen met de mentor als er zorg- of hulpvragen zijn.

6. Pedagogisch handelen

6.1 Basiscompetenties

We werken, zoals dit is vastgelegd in de Wet Kinderopvang, volgens de vier basiscompetenties van Riksen-Walraven:

- zorg dragen voor de emotionele veiligheid;
- het stimuleren van de persoonlijke competentie;
- het stimuleren van de sociale competentie;
- gelegenheid bieden om waarden, normen en cultuur van de samenleving eigen te maken.

Opvoedingsdoel 1: zorg dragen voor de emotionele veiligheid

Voor een kind is het van groot belang dat het zich emotioneel veilig voelt. Dit is een primaire voorwaarde om te kunnen groeien en ontwikkelen. Gezien dit opvoed doel de basis vormt voor de andere drie is deze uitgebreid beschreven. Wij werken aan het scheppen van veiligheid en vertrouwen door:

Te investeren in onderlinge relaties

- Het geven van liefdevolle aandacht. Wij begroeten ieder kind dat binnenkomt, knuffelen de kinderen en laten weten dat ze welkom zijn. Hierdoor voelt het kind zich gezien.
- Ieder kind, iedere ouder en iedere collega in zijn totaliteit te accepteren en open tegemoet te treden ongeacht religie, huidskleur of cultuur.
- Gedrag af te keuren, maar de mens zelf nooit. Er wordt dus nooit gezegd: 'Wat ben je vervelend', maar wel: 'Ik vind het niet leuk dat je het speelgoed op de grond gooit'.
- Ruimte en respect te bieden voor diverse emoties, behalve als deze uitingen de omgeving (fysiek of emotioneel) onveilig maken. Pedagogisch professionals verwoorden wat een kind doet en leren kinderen zo emoties te kennen en herkennen.
- Het kind centraal te stellen. Dit doen we door steeds te observeren of het kind het gevoel van welbehagen heeft. Bij elke activiteit vraagt de pedagogisch professional zich af of het aansluit bij de behoefte, de beleavingswereld, de ontwikkeling en de voorkeuren van het kind. Dit wil niet zeggen dat het kind alles bepaalt en nooit iets hoeft, maar het kind heeft vrijheid binnen kaders.
- Overleg te hebben met ouders over specifieke behoeften van ieder kind. Om de kwaliteit na het wennen hoog te houden is regelmatige evaluatie met ouders erg belangrijk. Dit doen wij normaliter om de 6 maanden.
- Als er sprake is van zorg of extra verduidelijking zal dit eerder gebeuren. Deze evaluaties zijn altijd mondeling. Er wordt van iedere evaluatie een gespreksverslag gemaakt dat de ouder tekent voor goedkeuring. Als er zorgen zijn over een kind, worden de gespreksverslagen bewaard in het online en beveiligd kinddossier. Deze informatie wordt nimmer met derde buiten De Pinguïn gedeeld, tenzij hiervoor schriftelijke toestemming van de ouder is of het welzijn van het kind in direct gevaar komt.

Een stimulerende omgeving

- Pedagogisch professionals hanteren een respectvolle, warme, rustige en beleefde attitude naar kinderen, ouders en elkaar. Hiermee bekleden zij een voorbeeldfunctie. Eenieder (kind, ouder, collega, gast) die deze attitude niet hanteert wordt hierop aangesproken.
- Een overzichtelijke en aantrekkelijk voorbereide omgeving te scheppen. De omgeving is overzichtelijk, kindvriendelijk, veilig, sturend, aantrekkelijk, schoon en nodigt uit tot zelfstandigheid en spel. Enkele voorbeelden hiervan zijn:
 - De materialen zijn geordend, kwalitatief goed en op een uitnodigende manier gepresenteerd.
 - De hoeken hebben duidelijke doelen (een huishoek, bouwhoek, verteltafel, thematafel etc.).
 - Het interieur is op kindhoogte en de materialen worden op kindhoogte gepresenteerd. Hierdoor is het kind niet afhankelijk van de volwassenen in het handelen en nemen van beslissingen.
 - Om de voorbereide omgeving aantrekkelijk te houden wordt aan kinderen geleerd hoe zij om dienen te gaan met het materiaal en wordt er ruim aandacht besteed aan het opruimen.

Een liefdevolle aanpak van de pedagogisch professionals

- Het kind benaderen als gelijkwaardige. Het kind wordt gestimuleerd om zijn/ haar eigen mening te ontwikkelen en te volgen. Op deze manier leert het autonome beslissingen te nemen. Pedagogisch professionals hebben meer levenservaring en overzicht dan kinderen. Zij sturen en zijn hiermee niet gelijk aan de kinderen. Maar als mens is de pedagogisch professional niet 'meer' dan het kind. Een gelijkwaardige benadering komt bijvoorbeeld in uiting tot het door de knieën tot ooghoogte gaan bij een gesprek met een kind, het praten mét kinderen in plaats van tegen kinderen en het niet (ver)oordelen.
- Het kind serieus te nemen en in te gaan op wat het kind bedoeld. Pedagogisch professionals van 'KDV De Pinguïn' doen werkelijke moeite om te begrijpen wat het kind bedoeld. Dit kan door middel van een gesprek, maar ook door het observeren van non-verbaal gedrag, het kijken naar kindertekeningen, dans en fantasiespel. Door aandachtig naar ieder kind te kijken en te luisteren kunnen zij aansluiten op de behoefte van het kind.
- Pedagogisch professionals zullen hun vertrouwen in het kind uiten. Ontdekken, fouten maken, evalueren en doorzetten zijn leermomenten. Plezier, beleving en de ontdekking staat centraal, niet het eindresultaat. Pedagogisch professionals bieden het kind ruimte en dringen niet direct hulp op, doen iets niet vóór het kind doen maar mét het kind en spreken kinderen bemoedigend toe. Feedback is immer opbouwend en er wordt geen vergelijking met andere dan het kind zelf getrokken.
- Pedagogische medewerkers stimuleren de zelfstandigheid door kinderen aan te moedigen zelf aan- en uit te kleden, op te ruimen, te eten en drinken. Maar ook door het zelf laten oplossen van (kleine) onderlinge conflicten. Als een kind door heeft dat het zelfstandig kan handelen en in staat is om zelf keuzes te maken, neemt het zelfrespect en zelfvertrouwen toe. Hierdoor zal het angsten en oordelen op een positieve manier overwinnen.

- Voorspelbaar te zijn in gedrag en dagindeling. De pedagogisch professionals voeren taken en handelingen zoveel mogelijk uit via vaste rituelen. Hiermee zijn ze voorspelbaar in hun gedrag. Daarbij hanteren zij regels op een consequente manier. Als er iets wijzigt legt de pedagogisch medewerkster dit uit. Er wordt gewerkt met een vaste dagindeling.

Opvoedingsdoel 2: het stimuleren van de persoonlijke competentie

Bij De Pinguïn komen wij tegemoet aan dit opvoedingsdoel door:

- Gehoor te geven aan de vraag: "Help je mij het zelf te doen?"
Een aantal praktijkvoorbeelden:
 - Peuters stimuleren om zelf hun jas uit te trekken en deze aan het haakje te hangen. Natuurlijk gaat het sneller als papa of mama helpen, toch vragen wij de ouders niet te veel te helpen en de kinderen het zelf te laten doen.
 - Een kind mag zelf iets uit de kast pakken en daarmee spelen.
 - Het kind ruimt ook zelf weer op.
 - Peuters kleden zichzelf uit voor het middagdutje.
 - Peuters schenken melk in.
- Kinderen stimuleren na te denken over wie ze zelf zijn.
Dit doen we door gerichte vragen te stellen ('Vind je dit leuk om te doen? Denk je dat je dit kan? Durf je dat?'), keuzemogelijkheden te geven ('Wil je kaas of worst? Wil je in de poppenhoek spelen of liever in de bouwhoek?'), talenten en emoties te verwoorden en te benoemen ('Ik zie dat je dit erg lekker vindt!' 'Jeetje wat heb jij dit prachtig ingekleurd!' 'Dat kun jij goed!'), te complimenteren (met een compliment of non-verbaal gebaar) en stimuleren om trots op zichzelf te zijn ('Laat mama eens die prachtige spin zien die je hebt geknutseld!').
- Kinderen uit te dagen door middel van (fantasie)spel, creativiteit, ontwikkelingsmaterialen en verschillende andere soorten materialen. Een passende themakeuze. De thema's worden op de vestiging aangeboden als kleine, overzichtelijke en herkenbare thema's voor de kinderen. Dus bijvoorbeeld niet het grote thema "natuur", maar wel "werken in de tuin". De thema's zijn door de opening, de aankleding van de ruimte, het verschillende aanbod van activiteiten en sluiting zo aantrekkelijk voor het kind dat het als vanzelf zin heeft om mee te doen.
- Aan te sluiten bij de gevoelige perioden van het kind.
Het kind bevindt zich tijdens zijn groei in verschillende ontwikkelingsfasen: een zuigeling, dreumes en peuter. In deze fasen liggen verschillende accenten op motorische en cognitieve vaardigheden. Zo kan een zuigeling bezig zijn met het ontdekken van het eigen lichaam, een dreumes met de kunst van het lopen en een peuter met het maken van zinnen. Onze pedagogisch professionals sluiten aan op de ontwikkeling en behoefte. Door middel van observatie kan een pedagogisch professional besluiten om meer aandacht te schenken aan een specifiek kennisgebied (bijvoorbeeld taal of mathematica) of aan het verbeteren van een specifieke

vaardigheid (bijvoorbeeld knippen, vangen). Hierbij worden de voorkeuren en eigenheden van het kind meegenomen. Als een kind bijvoorbeeld graag met duplo speelt zal het, wanneer het groter wordt, op een rustig moment lego aangeboden krijgen.

De pedagogisch professional biedt hierbij een activiteit aan die net een stapje lastiger is dan het kind beheerst: de zone van de naaste ontwikkeling. Hierdoor wordt het kind uitgedaagd maar niet gefrustreerd.

- Spelactiviteiten als basis.
Niet de dagstructuur en de zorgmomenten zijn de basis voor de dag, maar de vele spelmomenten op de dag. De pedagogisch professional creëert spelmogelijkheden en ondersteunt waar nodig. Praktische overgangsmomenten kunnen ook worden omgebouwd tot spelmoment. Dit is afhankelijk van de behoefte van de aanwezige kinderen.
- Stil te staan bij het feit dat kinderen ook veel van elkaar kunnen leren.
Dit op het gebied van spel ervaringen, maar ook van emoties. Zo leggen we bijvoorbeeld aan de groep uit waarom een kind verdriet heeft.

Hieronder een aantal voorbeelden. Het gaat om een selectie.

Baby's motoriek

Veel laten oefenen met omrollen, kruipen, lopen, klimmen, etc.

Oog-, hand/oog-, en voet coördinatie bij baby's oefenen: trappelen, grijpen, ballen rollen. Oudere baby's: krassen (met een potlood), vormen, zelf leren eten en zelf leren drinken. Kinderen de mogelijkheid bieden om te leren rollen en vrij door de groep te bewegen. Piklermaterialen, bijvoorbeeld klimmaterialen. Handje helpen bij het leren lopen. Zintuigen stimuleren zoals vormen, geuren, enz.

Baby's cognitie

Baby's hypothesen laten bevestigen: herhaling van iets laten vallen of kiekeboe, bevestigt oorzaak – gevolg (dat materialen blijven bestaan ook al zijn ze tijdelijk weg). Verhalen vertellen aan kinderen. Praten tijdens verschoon- of eetmomenten. Herhaling van woorden, baby's bootsen klanken na.

Reageren op brabbelen, geluidjes/klanken. Pedagogisch professional volgt of doet voor Spiegel op de groep: nog geen zelfherkenning, wel bewegingen die ze zelf o.a. maken, zien. Van materialen het geluid laten horen of kinderen iets laten voelen.

Baby's creativiteit

Kleine 1-op-1 activiteiten met de baby's. Zoals een doos of papiersnippers aan de kinderen geven en zien wat ze ermee doen.

Dreumesen motoriek

Tekenen (fijne motoriek of bladzijde omslaan).

Zindelijkheid stimuleren. Bewegingsspelen zoals dansen op de groep (grove motoriek), kinderen bewegingen na laten doen. Bouwen met grote blokken.

Kinderen mee laten helpen (schoonmaken). Zintuigen: proeven, geuren bv. Eigen jas/schoenen leren aandoen.

Dreumesen creativiteit

Kinderen kunnen zich verkleden, uiting op papier, verschillende materialen, dans, muziek, yoga bijv.
Peuters motoriek Zelf hun boterham laten smeren, uitkleden (fijne motoriek). Pedagogisch professional doet beweging en laat kind het nadoen. Of kind start, pp'er volgt. Peuter zelf leren hun jas/schoenen aan te doen. Klimmen, fietsen, balans, meer uitdaging voor grove motoriek.
Peuters cognitie Praten over bv. de zee: hoe voelt de zee, welke kleur, wat zit er in de zee en wat zijn golven? Peuters kunnen hier al hele mooie verhalen over vertellen! Themagericht werken zoals verschillende soorten materialen zoals mos, gras, eikels, kastanjes, stenen. Kinderen ruiken eraan, houden het vast en praten erover. Begrippen leren als onder, naast, voor. 'Jij zit naast....'. Kennismaken met verschillende muziekinstrumenten. Puzzels (wijzen op kleur, vorm, volgorde), kleuren, vormen (speel-leervorm).
Peuters creativiteit Aandacht voor rollenspellen (kinderen spelen vaak gebeurtenissen na). Kleien, tekenen. Werken met afval/natuurlijke materialen zoals toilettrollen.

Zindelijkheid

Zindelijk worden is een ontwikkelingsproces dat het beste tot stand komt vanuit intrinsieke motivatie, in een omgeving waarin een kind zich veilig voelt en succeservaringen kan opdoen. Bij De Pinguin sluiten wij aan bij het tempo en de signalen van het kind, zonder onnodige druk uit te oefenen.

Soms kan het voorkomen dat een kind, ondanks motivatie, meerdere ongelukjes achter elkaar heeft. In zulke situaties kan een luierbroekje juist tijdelijk veiligheid en ontspanning bieden. Het gebruik van een luierbroekje is geen stap terug, maar kan helpen om spanning te verminderen en het zelfvertrouwen van het kind te behouden. Vanuit die rust kan het kind later weer succesvoller verder werken aan zindelijkheid. Het proces van zindelijkheid gaat altijd in overleg met de ouder(s).

Het maken van een duidelijke afspraak over een grens, bijvoorbeeld dat na drie ongelukjes een luierbroekje wordt aangetrokken, geeft zowel het kind als de pedagogisch professionals duidelijkheid en rust. Het kind weet waar het aan toe is en hoeft niet bang te zijn om te falen, terwijl pedagogisch professionals houvast hebben in hun handelen. Een gezamenlijke en transparante aanpak draagt bij aan een positieve, veilige en respectvolle zindelijkheidsontwikkeling voor ieder kind.

Opvoedingsdoel 3: het stimuleren van de sociale competentie

Wij zijn ons ervan bewust dat de interactie met leeftijdsgenoten, het deel uitmaken van een groep en het deelnemen aan groeps gebeurtenissen, kinderen een leeromgeving biedt voor het opdoen van sociale vaardigheden. Wij proberen dit zo goed mogelijk te begeleiden. Bij De Pinguin spelen we in op dit opvoedingsdoel door:

- Het stimuleren van interactie tussen de kinderen.
Kinderen oefenen in sociaal gedrag door samenspel. Hierdoor kunnen de kinderen elkaar nieuwe vaardigheden leren. Kinderen inspireren elkaar vaak. Plotseling komen ze met creatieve ideeën, een spontane oplossing voor een uitdaging of nemen elkaars woordenschat over. De pedagogisch professionals bevorderen de communicatie tussen de kinderen door een gesprek met hen te voeren of ze zelf te laten vertellen over wat ze gedaan hebben.
- Het stimuleren van interactie tussen kind en volwassen.
Pedagogisch professionals stimuleren de interactie tussen het kind en zichzelf door gerichte vragen te stellen die passen bij de ontwikkelingsfase. Hierbij maakt de pedagogisch professional gebruik van verschillende vaardigheden om de communicatie verder te ontwikkelen. Denk hierbij aan de vaardigheden: initiatief simuleren, taalaanbod geven in de zone van de naaste ontwikkeling, samenvatten, herhalen, parafraseren (in eigen woorden weergeven), ruimte bieden qua tempo, ruime bieden door rust te creëren, helpen het kind tussenstapjes te nemen (scaffolding), natuurlijke feedback.
- Vriendschappen tussen kinderen respecteren en waarderen.
Pedagogisch professionals hebben een voorbeeldfunctie. Zij laten zien hoe je met elkaar hoort om te gaan. Door dagelijks met de kinderen in de groep om te gaan, hebben de pedagogisch professionals zicht op de onderlinge verhoudingen van de kinderen: kinderen die naar elkaar toetrekken, minder goed met elkaar omgaan of kinderen die van nature wat minder op andere kinderen zijn gericht. Vriendschappen worden gerespecteerd. Vriendjes mogen samen spelen of naast elkaar aan tafel zitten.
- Met elkaar een gemeenschap zijn, gebruik maken van het kindercentrum als geheel.
Op een kinderdagverblijf leven kinderen in een groep. Het groepsgevoel wordt versterkt tijdens het gezamenlijk eten, activiteiten en het doen van spelletjes. Kinderen leren op elkaar te wachten, naar elkaar te luisteren, houden rekening met elkaar, helpen elkaar en hebben respect voor elkaar.
- Ruzie en conflicten oplossen.
Soms eindigt een samenspel in een conflict. We zullen dan eerst kijken of kinderen er zelf uit komen. Als dit niet lukt, dan bemiddelt de pedagogisch professional in het conflict.
- Het creëren van subgroepen.
We maken vaak subgroepen door bijvoorbeeld een aantal peuters een gezamenlijke activiteit aan te bieden: een Montessori spel, een buitenactiviteit of een fantasie-avontuur. Dit wordt begeleid door een pedagogisch professional. De baby's blijven dan met de andere pedagogisch professional in de groepsruimte. Door de verschillende leeftijden in de groep leren de kinderen van en met elkaar. Zo laten we soms de grote kinderen helpen bij het uitkleden of we laten ze een doekje halen

wanneer een beker is omgegooid. Voor de grotere kinderen is dit goed voor het zelfvertrouwen en de kleinere leren hierdoor op een ander te kunnen terugvallen.

Baby's sociaal

Opvolgen van interactie: bijv. een bal aan het kind geven en zien of het kind het terugspeelt. Vervolgens de interactie stimuleren tussen 2 baby's door instructie. 'Geef die bal maar aan de volgende'. Vervolgens geeft de pedagogisch professional het voorbeeld door de bal aan de volgende te geven (begeleiden van spel met taal). Contact leggen: kinderen zich voorzichtig aan elkaar laten voelen.

Dreumesen sociaal

Zingen voor het eten met bijv. welkomstlied en wachten op elkaar. 'De bal is voor...'. Andere kinderen leren op hun beurt wachten, beurt nemen/geven. Kringspelen/dansen. Kortlopend samenspel met voorwerpen.

Luisteren naar elkaar. Gevoel van erbij horen.

Peuters sociaal

De pedagogisch professional moedigt aan, beloont, toont begrip, begeleidt het kind in omgang met andere kinderen. Hulp vragen en ontvangen: aan- en uitkleden. Anderen aanvoelen: bijvoorbeeld troosten. Pedagogisch professional geeft aanwijzingen. Samen spelen (om de beurt, uitgebreid rollenspel: onderling afspraken maken). Gevoel van erbij horen.

Opvoedingsdoel 4: kinderen gelegenheid bieden om zich waarden, normen en cultuur van de samenleving eigen te maken.

Onder waarden en normen verstaan wij: respect, aandacht en liefde hebben voor elkaar (kinderen, ouders en medewerkers). Eenieder draagt bij aan veiligheid en geborgenheid. Hieronder staat beschreven hoe wij hieraan werken:

- Het scheppen van een fijne sfeer.
Pedagogisch professionals nemen bewust een voorbeeldfunctie in en zijn beschikbaar voor de kinderen. Ze zijn geïnteresseerd, liefdevol, warm, rustig en respectvol. Deze houding wordt ook van de ouders en kinderen verwacht. Er wordt niet geschreeuwd.
- Positief met elkaar omgaan en rekening houden met elkaar.
We willen dat De Pinguïn een plek is waar ieder kind zich welkom voelt. Met de oudere peuters wordt hierover gepraat, bij de kleinere kinderen zullen we zodra er sprake is van bewust gedrag door voorbeeldgedrag en uitleg de kinderen hier bewust van maken.
- Zorg en aandacht voor de omgeving en de natuur.
Pedagogisch professionals leren kinderen respect te hebben voor de omgeving. Daarbij hoort het interieur, de speel- en gebruiksmaterialen en de natuur om ons heen. Dit door uitleg te geven en voorbeelden te laten zien hoe je zorg kunt dragen voor de omgeving. Ook wordt er binnen de thema's ruim aandacht besteed aan de seizoenen

en natuur. Hierdoor ontstaat waardering en wordt een appèl gedaan op het verantwoordelijkheidsgevoel van het kind.

- Acceptatie van mensen met andere culturen, meningen en gewoonten.
Ieder kind mag er zijn. Wij staan open voor verschillende culturen en de waarden en normen van de verschillende ouders. Elk kind krijgt ongeacht huidskleur, religie of achtergrond onze liefde en aandacht. Dit leren wij de kinderen ook.
- Maaltijdbeleving.
Pedagogisch professionals leren kinderen bewust tafelmanieren aan: handen wassen, het gebruik van een bestek, wachten op elkaar, samen delen.
- Het hanteren van een duidelijke visie op straffen en belonen.
Het accent ligt bij ons op belonen en niet op straffen. We straffen pas als het kind al meerdere malen is aangezegd. Bij straffen keuren wij het gedrag van het kind af en niet het kind zelf. Wij leggen uit waarom wij het gedrag afkeuren en wat voor effect zijn/haar gedrag op de anderen kan hebben. Het kind wordt bijvoorbeeld even uit de situatie gehaald en er wordt met hem gesproken. Wij houden er rekening mee dat het kind zich altijd veilig moet voelen bij ons. Wij maken veel lichamelijk contact zodat het kind zich geliefd en begrepen voelt. Wij geven vaak complimentjes aan de kinderen waardoor het kind zich prettig voelt en het minder vaak negatief gedrag zal laten zien.

Baby's waarden en normen

Verwoord het gedrag van het kind en wat je zelf doet. Geef zelf het goede voorbeeld.

Dreumesen waarden en normen

Verwoord het gedrag van het kind. Geef duidelijk aan wat de regels zijn. Geef zelf het goede voorbeeld. Opruimliedje zingen. Stimuleren om mee te helpen. En concrete opdrachten: 'Zet jij dit in de kast'.

Benoem het gewenste gedrag op een positieve manier. 3 O's bij conflicten (Wat is er gebeurd – oog voor alle betrokken kinderen bij de ontstane situatie-, hoe gaan we het oplossen, gaan jullie weer opnieuw spelen). Omgaan met dieren (respect voor de natuur, zorg). We leren kinderen als ze iets niet willen, dat ze dit zeggen (grensoverschrijdend gedrag).

Peuters waarden en normen

Fouten maken mag, daar leren ze van en komen ze tot hun eigenwaarde oordeel. Kinderen leren respect voor de natuur: omgaan met dieren en de zorg ervoor. Kinderen helpen mee op de groep, kinderen of pp'ers. 3 O's bij conflicten (vragen stellen). We leren kinderen als ze iets niet willen, dat ze dit zeggen (grensoverschrijdend gedrag).

Vieringen

Binnen 'KDV De Pinguin' wordt veel gevierd.

- We vieren algemene feestdagen zoals Sinterklaas, Kerst, Sint-Maarten en Pasen. De ruimte wordt feestelijk aangekleed met materialen rondom het thema. Activiteiten worden afgestemd op de groep kinderen. Tijdens de vieringen is emotionele veiligheid het uitgangspunt. Wij kiezen hierdoor bewust voor een inperking van de kwantiteit van

activiteiten en versieringen. Het gaat tenslotte om de kwaliteit: het plezier en een positieve, warme ervaring.

- Binnen het programma van De Pinguïn wordt er ruimte gemaakt voor de verjaardag van ieder kind. Het is het moment dat een kind echt in het zonnetje wordt gezet. Iedere groep heeft zijn eigen verjaardagsritueel. Een kind mag een gezonde traktatie meenemen, dit is geen verplichting.
- Er wordt een afscheid gevierd wanneer een kind de groep verlaat.
- Geboortes en ander lief en leed binnen de situatie van het kind krijgen aandacht.

6.2 De interactievaardigheden

Onze pedagogisch professionals zijn voor de kinderen het steunpunt, het houvast, de richting gever, de trooster en de pleziermaker. Door de manier waarop zij met kinderen omgaan, zorgen zij ervoor dat kinderen zoveel mogelijk uit hun omgeving kunnen benutten om zich te ontwikkelen. Door gebruik te maken van interactievaardigheden kunnen zij kinderen volgen en aansluiten op hun leeftijd- en ontwikkelingsfase. Hieronder lichten wij de zes interactievaardigheden toe, onderverdeeld in twee soorten: basale en educatieve.

Basale interactievaardigheden

1. Sensitieve responsiviteit of emotionele ondersteuning

- Wij reageren op een huilende baby door bijvoorbeeld te zeggen: "Ik hoor je, ik kom er zo aan". Op deze manier hoort de baby het bekende geruststellende geluid van de medewerker en de andere kinderen merken dat de medewerker de huilende baby serieus neemt, wat hen een gevoel van veiligheid geeft.
- Wij hebben zo vaak als mogelijk oogcontact met de baby en laten het gezichtje 'openbreken'. De baby merkt dat zij/hij gezien wordt en maakt een begin met het ontwikkelen van een positief zelfbeeld.
- Tijdens het verschonen en fles geven, nemen wij de tijd om echt contact te maken met de baby.
- Wij benutten en creëren kansen voor oogcontact en aandacht. Baby's worden in een stoeltje of op schoot bij de tafelmomenten betrokken.
- Kinderen worden begroet bij binnenkomst, hun naam wordt daarbij genoemd.
- Tijdens het wennen besteden wij extra aandacht aan het nieuwe kind.
- We zetten kinderen aan tot ontwikkeling door vragen te stellen ("Is je tekening klaar?"). Wij geven gepast complimenten en aanmoedigen: "Goed zo, ga zo door".
- Wij benoemen zoveel mogelijk van wat we zien. Zowel gedrag als emotie.
- Wij luisteren actief naar de kinderen en doen echt ons best om te snappen wat zij bedoelen.

2. Respect voor de autonomie van het kind

- Wij vermijden zoveel mogelijk 'nee' en richten ons op waar iets soortgelijks wel kan. "Kom, hier kun je klimmen" of "Doe het zand hier maar in".

- Wij vragen op een respectvolle wijze de medewerking van kinderen (wij commanderen niet).
- Wij geven de kinderen een (beperkte) keuzemogelijkheid: “Wil je kaas of worst?”, “Wil je met de auto’s of in de huishoek?”. Kinderen kunnen zelf kiezen en plannen maken.
- Wij observeren en wachten af hoe kinderen zelf problemen oplossen in plaats van direct in te grijpen. We werken met de 3 O’s (oog, oplossing, opnieuw): Wat is er gebeurd, hoe gaan we het oplossen, opnieuw proberen.
- Wij komen zo veel mogelijk tegemoet aan de vraag ‘help mij het zelf te doen’.

3. Structureren en grenzen stellen

- We vertonen zo veel mogelijk voorbeeldgedrag.
- We volgen een duidelijke dagindeling die past bij het ritme van het kind.
- Wij bereiden kinderen voor op wat er gaat komen.
- We stellen heldere en positieve manier aan grenzen die simpel en concreet zijn.
- We vertellen vooral wat wél mag en wat wél van de kinderen wordt verwacht.

Educatieve interactievaardigheden

4. Praten en uitleggen

- Wij lezen en vertellen verhalen om samen te praten over belangrijke ervaringen. Over vriendjes, dieren, dokter, ziek zijn enz.
- Wij verwoorden wat er feitelijk gebeurt: “Kijk, mama gaat weg, zij gaat naar haar werk”.
- Wij verwoorden eerst wat wij gaan doen, kijken naar de reactie van het kind en handelen dan pas. “Ik ga je neus even schoonmaken, ik zie een beetje snot”. Afhankelijk van de reactie van het kind, kunnen wij meteen aan de slag of zullen wij het kind eerst op zijn/haar gemak stellen voordat de neus wordt schoongemaakt. “Ik doe het heel voorzichtig, wil je het eerst zelf proberen?”.
- Wij geven kinderen veel gelegenheid om te praten door het geven van ruime spreekruimte en spreektijd.
- Wij gebruiken technieken om het communiceren te verbeteren: parafraseren, samenvatten, herhalen, oogcontact, non-verbale ondersteuning, gebarenondersteuning.

5. Ontwikkeling stimuleren

- Wij geven kinderen ruimte om zelf te spelen en zelf het spel te bepalen.
- Wij stemmen de manier van uitleggen af op de aandacht, de stemming en het begripsniveau van het kind (wij werken kindvolgend, niet groeps- of volwassen volgend).
- Wij bieden verschillende materiaal aan waarvan ze aansluiten op de ontwikkelingsbehoefte en de voorkeuren van het kind. Wij dringen geen materialen aan het kind op.
- Wij verrijken het spel door andere mogelijkheden aan te geven, iets samen te voegen of materialen te combineren.
- Wij prikkelen kinderen zodat ze nieuwsgierig worden (bijvoorbeeld: materiaal onder een kleedje leggen en vragen wat er toch onder zou liggen).

6. Begeleiden van onderlinge interacties

- Wij stimuleren samenwerken en vriendschappen.
- Wij bevorderen actief positieve interacties tussen kinderen door situaties te creëren die gedrag uitlokken.
- Wij waarderen verschillen van kinderen onderling zichtbaar.
- Wij verdelen de aandacht over de kinderen op een eerlijke manier.
- Wij observeren samenspel en geven ondersteuning daar waar nodig is op een positieve, opbouwende manier.

6.3 Rituelen en pedagogisch handelen bij brengen en halen

Rituelen bij brengen (dagelijkse afscheid)

Er is aandacht voor ieder kind dat binnenkomt. Er is tijd voor een overdracht waarbij het kind centraal staat. Bijzonderheden worden direct opgeschreven zodat de pedagogisch professionals die later binnenkomen ook geïnformeerd zijn. Bij alle groepen wordt gebruikgemaakt van een overdrachtschriftje. Ieder kind krijgt ruim de tijd om zijn/haar ouders – al dan niet onder begeleiding van de pedagogisch professional- uit te zwaaien.

Rituelen bij halen

De kinderen worden vanaf vier uur opgehaald. De pedagogisch professionals nemen de tijd voor een overdracht met de ouders, waarbij verteld wordt over de gebeurtenissen van de dag. Bij peuters worden de kinderen zelf gestimuleerd om deel te nemen in de overdracht. Als kinderen opgehaald worden zeggen we de kinderen gedag, vertellen we wanneer we ze weer zien en wensen hun een fijne avond.

6.4 Maaltijdbeleving

In de ochtend eten we fruit, tussen de middag hebben we een broodmaaltijd, halverwege de middag een cracker, rauwkost en aan het einde van de middag een soepstengel. Baby's eten volgens hun eigen schema. Voor baby's die eraan toe zijn maken wij verse fruit- en/of groente hapjes. De maaltijd voor de grotere kinderen (vanaf 8-10 maanden) verloopt in principe via een vaste structuur:

- Handen wassen;
- Vast ritueel afhankelijk van de groep (liedje zingen);
- Ieder kind krijgt eten/drinken;
- 'Smakelijk eten' zeggen;
- Eten (waarbij vaardigheden en proeven gestimuleerd wordt);
- Afsluitritueel;
- Opruimen (kinderen worden gestimuleerd hier actief aan deel te nemen).

De nadruk ligt op een gezellig, sociaal moment samen:

- De tafel is zo gedekt dat alle kinderen elkaar kunnen zien.
- Pedagogisch professionals stimuleren de kinderen zelfstandig hun maaltijd te nuttigen.

- De kinderen worden gestimuleerd om hun bordje leeg te eten, maar niet gedwongen.
- Uiteraard wordt er rekening gehouden met diëten, religie of voedingswensen van de ouders.
- Baby's worden zoveel mogelijk actief bij de maaltijdbeleving betrokken.
- Tijdens het fruitmoment krijgen de grotere baby's en dreumesen het fruit in stukjes (zij mogen zelf uitkiezen wat voor soort fruit zij willen eten) en de kleinere baby's krijgen gepureerd fruit.
- Wie het nodig heeft drinkt uit een fles of munchkin beker maar de grotere baby's stimuleren we het drinken uit een gewone beker.

6.5 Pedagogisch handelen bij het slaapritueel

Na het eten gaan (gedeelte van) de kinderen slapen. De kinderen worden gestimuleerd om zichzelf uit te kleden. Uiteraard wordt hier aangesloten bij de ontwikkeling van de motoriek van ieder kind afzonderlijk. Met de kinderen die niet meer slapen worden ontwikkelingsactiviteiten gedaan. Dit kan onder andere het aanbieden van (door de pedagogisch professionals zelf vervaardigde) ontwikkelingsmaterialen, een puzzel, Mini Loco of Montessori-materiaal zijn. Maar er kan ook gekozen worden voor een groepsspel of een boekje. Kinderen worden pas uit bed gehaald als ze zelf wakker worden, behalve als we met de ouders een andere afspraak hebben. Doordat de kinderen één voor één uit bed komen is er ruime tijd voor individuele aandacht.

6.6 Afspraken, rituelen en pedagogisch handelen bij spelen

Vrij spel

Tijdens diverse momenten van de dag mogen de kinderen vrij spelen in een van de speelplekjes. Elke plekje heeft een duidelijke functie: een keukentje, een exploratie plek, een boekenhoek etc. De speelplekken worden soms veranderd naar de behoefte van het kind en/of thema. Hierdoor valt er vaak iets nieuws te beleven en blijft het spelen bij De Pinguïn uitdagend voor ieder kind.

Naast speel- en ontwikkelplezier wordt er ook aandacht besteed aan het opruimen van de materialen. De pedagogisch professionals:

- Creëren de zone van de naaste ontwikkeling (bijv. voor baby's de knuffel net iets verder neerleggen, kiekeboe spelletjes die steeds complexer worden. Voor peuters een iets moeilijkere puzzel dan dat het kind beheerst aan te bieden (maar niet een die zo moeilijk is dat het frustreert).
- Stimuleren de taalontwikkeling door tegen de kinderen praten (uitleggen wat er te zien is en verhaaltjes vertellen en voorlezen).
- Geven de kinderen een diversiteit aan muziekbeleving mee.
- Creëren een dusdanige omgeving dat het kind in aanraking komt met verschillende structuren (bijvoorbeeld middels sensomotorische activiteiten of het omgaan met verf, zand, klei en water).

Tijdens alle activiteiten zorgt de pedagogisch professional voor een veilige sfeer en ruimte om te experimenteren (en dus ook fouten mogen maken). De pedagogisch professional zorgt er via observatie voor dat het frustratie moment niet bereikt wordt door tijdig hulp aan te bieden. Door de uitgestelde hulp wordt het zelfvertrouwen en de zelfredzaamheid gestimuleerd.

Geleid spel

Bij geleid spel kunt u denken aan activiteiten als voorlezen, kringspelletjes, bewegingsspelletjes, knutselactiviteiten, poppenkast, zingen, dansen, een speurtocht of een geleid fantasiespel. Tijdens het geleid spel hebben we zoveel mogelijk aandacht voor: oriënteren, structureren en verdiepen, verbreden, toevoegen en reflecteren. Door ruimte te geven, zelf een voorbeeldfunctie te bekleden, een positieve houding en hulp te bieden daar waar nodig, ontdekken en verwonderen de kinderen zich over de wereld die zij weer een stukje verder hebben ontdekt.

Expressie spel

Tijdens het expressie spel is er ruimte voor eigen fantasie en het oefenen en uitproberen van vaardigheden en technieken. Soms is er een voorbeeld om de kinderen op weg te helpen, soms wordt het voorbeeld achterwege gelaten. De nadruk ligt op de weg naar het product toe. Oudere peuters en kleuters worden bewust vaardigheden aangeleerd (bijvoorbeeld een knoop maken) die hen helpen om later complexere technieken te leren (bijvoorbeeld veters strikken).

Begeleid spel

We sluiten aan bij het spel van het kind. We reiken gepaste woorden aan of bieden alternatieven aan om verder te spelen en sluiten aan bij de zone van de naaste ontwikkeling.

Buitenspelen

We streven ernaar om alle kinderen zoveel mogelijk ruimte te geven om naar buiten te gaan. Ze spelen met name aangrenzend aan hun eigen groep, behalve kinderen van 1 jaar en ouder van de IJsberen. Zij kunnen incidenteel in de tuin spelen. We spelen in ieder geval dagelijks met de kinderen buiten, ook bij minder mooi weer, kou of met regen. Tenzij dit niet verantwoord is. De pedagogisch professionals observeren of spelen actief mee. Dit kan met een groepsactiviteit of juist met een klein groepje. Aan de hand van de behoefte leidt de pedagogisch professional de activiteit of stelt zich juist terughoudend op. De materialen en activiteiten wisselen zodat ze spannend en uitdagend blijven.

6.7 Mediagebruik

Er wordt regelmatig gebruikgemaakt van muziek. Om op te dansen, mee te zingen, een spel te spelen of gewoon te luisteren. Ook is er de mogelijkheid om een luisterboek te horen. We maken alleen gebruik van een Ipad als dit ontwikkelingsgerelateerd is.

6.8 Waarden en normen m.b.t. taalgebruik

- De voertaal binnen 'KDV De Pinguïn' is Nederlands. De pedagogisch professionals hebben een voorbeeldfunctie in het correct spreken van deze taal.

- De pedagogische medewerkers praten op een rustige, warme, respectvolle en beleefde toon. Deze houding wordt bij de kinderen ook gestimuleerd. Tijdens diverse activiteiten wordt er specifiek aandacht gegeven aan de taalontwikkeling.
- De pedagogisch professionals praten vooral mét in plaats van tegen de kinderen. Hierdoor ontstaat interactie. Enkele voorbeelden hiervan zijn: interactief voorlezen, zingen, gesprekjes, hoorspelen, opdrachten, spelletjes, poppenkast, woordkaartjes, quizen, ontwikkelingsmateriaal gericht op taal.

Om de taalontwikkeling te stimuleren zorgen wij voor voldoende taalaanbod net boven het niveau van het kind. Daarnaast is er voldoende productie gelegenheid. Dit wil zeggen dat de pedagogisch professionals de initiatieven van de kinderen stimuleren en hen voldoende gelegenheid bieden om te reageren. Tijdens de feedback laat de pedagogisch professional duidelijk weten dat de boodschap is overgekomen, helpt het kind met tussenstapjes steeds verder te komen (scaffolding) en verbetert taalconstructies, woordvorm en woordkeus op een natuurlijke wijze. Een voorbeeld: wanneer een kind zegt; “Ik ben gesteeekt door een weps” zal de pedagogisch professional reageren met: “Oh, ben jij gestoken door een wesp? Waar precies?”. De pedagogisch professionals gaan niet mee in dezelfde kinderlijke woorden (“Oh, waar heb je au?”). Als een kind dit niet begrijpt, herhalen zij het kinderlijke woord, maar voegen direct het goede woord eraan toe. (“Waar heb je au? Daar? Heb je daar pijn?”).

6.9 Seksualiteit en intimiteit

Op het kinderdagverblijf wordt er veel geknuffeld met de kinderen. Kinderen zitten op schoot, worden gedragen en verschoond.

- Binnen De Pinguin wordt er een open, natuurlijke wijze van communicatie gehanteerd omtrent lichaamsdelen. Wanneer kinderen verschillen opperken (bijvoorbeeld tijdens een toiletbezoek) wordt dit zonder (ver)oordeling benoemd.
- De kinderen worden gestimuleerd grenzen aan te geven. De pedagogisch professionals zullen hierin een voorbeeldfunctie bekleden. Wanneer een kind de pedagogisch professional bijvoorbeeld op een intieme plek aanraakt, benoemt zij dat ze dat niet prettig vindt.
- Kinderen mogen ‘doktertje’ spelen, maar de kleren blijven aan.
- Kinderen worden enkel gekust op de wang en alleen als het initiatief vanuit het kind komt.

Wanneer een kind nieuwsgierig wordt naar zijn/haar eigen lichaam zullen wij hier zo weinig mogelijk aandacht op vestigen. Dit tenzij het grensoverschrijdend gedrag betreft of de pedagogisch professional twijfels heeft. In dat geval is het protocol ‘grensoverschrijdend gedrag’ van de meldcode met afwegingskader van toepassing en zal er dienovereenkomstig gehandeld worden.

6.10 Zorgkinderen

Sommige kinderen hebben extra zorg nodig. Als dit naar voren komt tijdens de aanmelding of bij het intakegesprek met ouders wordt voor de plaatsing zorgvuldig gekeken naar de mogelijkheden op de locatie. Dit gaat in overleg met de pedagogisch beleidsmedewerker/coach. Eventueel wordt hierbij de expertise van een (externe) betrokkenen geraadpleegd. Het team van De Pinguïn zal met een plan van aanpak haar uiterste best doen om de omgeving en het opvoedklimaat zo in te richten dat het tegemoet komt aan de behoefte van het kind. Het is van groot belang om de zorg van de ouders en de opvang met elkaar af te (blijven) stemmen. Zo ontstaat voor het kind de juiste balans en kan hij gebruik (blijven) maken van de reguliere opvang. Echter, als dit niet haalbaar is zal zij hier helder en duidelijk in zijn.

Voor kinderen die extra zorg nodig hebben, hebben wij het protocol 'Zorgkind en Meldcode' opgesteld. Dit protocol helpt de pedagogisch professional bij het vormgeven van de zorg rondom een kind.

Het gebruik van de meldcode met afwegingskader

Binnen De Pinguïn werken wij met de 'Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling'. Elke pedagogisch professional handelt volgens deze meldcode. De pedagogisch professionals zijn getraind om te werken met dit protocol. Tijdens vergaderingen wordt aandacht besteed aan de borging van dit protocol. Pedagogisch professionals kunnen de meldcode en de sociale kaart vinden in de mappen wet- en regelgeving op de locatie via het protocol 'Zorgkind en Meldcode'.

7. Samenwerking met ouders

7.1 Oudercontacten

Aan het begin en het einde van de dag is het belangrijk dat er een goede overdracht plaatsvindt tussen ouders en pedagogisch professionals. In de ochtend horen de pedagogisch professionals graag of er bijzonderheden zijn met betrekking tot het kind. Aan het einde van de dag vertellen de pedagogisch professionals hoe de dag met het kind is verlopen en de eventuele bijzonderheden. Pedagogisch professionals doen hun best om zoveel mogelijk informatie te geven en staan open voor vragen van ouders. Als een ouder meer tijd nodig heeft of het onderwerp vertrouwelijk, is het mogelijk om een persoonlijk gesprek in te plannen.

Voor baby's worden de gegevens gedurende de dag door de medewerkers genoteerd (verschonen, eten, slapen o.a.). Naast de dagelijkse overdracht vinden er ook oudergesprekken plaats, deze worden voorbereid en gevoerd door de mentor van het kind. In dit gesprek wordt het welbevinden van het kind besproken op basis van voorgaande observaties. Op deze manier is de samenwerking tussen ouders en pedagogisch professionals zo optimaal mogelijk, wat het welbevinden van het kind ten goede komt.

Oudercontacten vinden op de volgende momenten plaats:

- Overdracht
- Intakegesprek
- Kindvolgsysteem PeuterPlusPlan
- Overdrachtsformulier
- Eindgesprek naar school toe
- Ouderavond

Eén keer per jaar nodigen we ouders uit om ouderbetrokkenheid te vergroten. Dit kan in de vorm van een vergadering, een zomerfeest, etc.

7.2 Een verwijzing naar de protocollen die gebruikt worden

Door te werken met protocollen, afspraken en werkinstructies, werken wij eenduidig en bieden een zo veilig mogelijke opvang. Daarbij registreren wij de 'ongevallen', ook de kleine en zorgen ervoor dat er nieuwe afspraken gemaakt worden of oude aangescherpt om het betreffende ongeval te voorkomen. Overige protocollen en afspraken zijn na te vragen bij de locatiemanager.

7.3 Klachtenregeling

Voor Kinderdagverblijf De Pinguïn staat de professionaliteit en kwaliteit van de dienstverlening voorop. We staan voor kwalitatief hoogwaardige kinderopvang, waar ouders hun kinderen met een gerust hart aan toevertrouwen. Ondanks onze inspanningen om de opvang naar wens te laten verlopen, kan het gebeuren dat ouders niet tevreden zijn. Dat willen wij dan graag van u horen. Onvrede kan kenbaar worden gemaakt via twee wegen: de interne procedure of de externe procedure. Bij voorkeur maken ouders/verzorgers een klacht eerst bespreekbaar bij de

direct betrokkene. Leidt dit niet tot een bevredigende oplossing, dan kan een formele klacht worden ingediend bij de klachtenfunctionaris middels het klachtenformulier (beschikbaar via de website).

